

Sadamate lisamine arengustrateegia sadamate nimistusse

2022. a sügisel ja 2023. a kevadel sadamapidajate seas läbi viidud arenguvajaduste kaardistamise küsitlusest tulid välja peamised investeeringuvajadused, milleks enim mainituna olid kala lossimiseks paremate tingimuste loomine, väikepaadi kaide ehitus ja renoveerimine, kalurite olmetingimuste parandamine (sadamahoonete ehitamine ja renoveerimine jms), muu sadama tegevuseks vajaliku infrastruktuuri väljaehitamine ja parendamine, kaitsemuulide väljaehitamine ja parendamine, faarvaatri puhastamine, keskkonnasäästlike (taastuvenergia) lahenduste kasutusele võtmine, sadama virgestusala loomine, erinevate lisateenistust võimaldavate sadamateenuste spektri laiendamine kalasadamates.

Küsitluse tulemuste analüüsist nähtus, et oluline on toetada investeeringuid, mis mitmekesistavad kalasadamates pakutavaid teenuseid, pakuvad kaluritele kala lossimise ja hoiustamise teenuseid ning võimaldab sadamates hoida kalapüügi- ja kalatähtsuseid. Sadamapidajad peavad oluliseks ka investeeringuid, mis keskenduvad mere ja tööohutusele väikesadamates ja vähendavad ekstreemsetest ilmastikuoludest tulenevaid kahjustusi sadamataristule väike.

Kalasadamate arenguvajaduste läbivaatamisel analüüsitakse lossimiskoguseid sadamas ning sadamat kasutavate kaluri kalapüügi- ja kalatähtsuse arvu, kusjuures mõlemad komponendid vaadeldakse koosmõjus. Näiteks: *sadamas võib olla küll arvukalt kalureid, kuid nende lossimiskogused on niivõrd väikesed, et sadam kalasadamana ei ole piirkonnas oluline ning puudub ka perspektiiv, et see võiks oluliseks muutuda ka peale investeeringute tegemist. Analüüsitakse kalurite ja muude sadamat kasutavate isikute suhet, näiteks: sadamat kasutavate kutseliste kalurite arv on küll arvestatav, kuid võrreldes muude isikutega, kes sadamat kasutavad, kaduvväike. Sellisel juhul ei ole kuidagi põhjendatud investeeringud terves sadamas, vaid ainult selles osas, mida kasutavad kutselised kalurid. Analüüsitakse sadama geograafilist paiknemist piirkonnas, samuti looduslike olude ja kalapüügi- ja kalatähtsuse piirkonnasid konkreetse sadama juures. Näiteks: kui kaks sadamat asuvad geograafiliselt väga lähedikkude, nende püügi- ja kalatähtsuse piirkonnad kattuvad, samuti on sarnased looduslikud olud, ei ole mõlema sadama arendamine kuidagi põhjendatud ning kohaliku arengu strateegias tuleb valida välja üks sadam. Analüüsitakse sadamas eelnevalt tehtud investeeringuid ja investeeringute vajadust tulevikus, näiteks kui varasemalt on sadamas tehtud arvukalt investeeringuid ning sadamas on praktiliselt välja arendatud kõik vajalikud teenused, siis sellisel juhul ei ole sadama paigutamine investeeringuid vajavate sadamate nimistusse kuidagi põhjendatud. Arendamist vajavate sadamate nimekirja koostamisel tuleb silmas pidada eelkõige kalanduslikku aspekti. Teenuseid mitmekesistavad investeeringud ei saa olla eesmärk omaette, vaid need aitavad kaasa eelkõige sadama haldajatel katta sadama halduskulusid.*

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1136 artikli 13 punkti i alusel uute sadamate rajamine ei ole lubatud.

24. 10. 2023. a juhatus koosolekul võttis juhatus vastu järgmise otsuse

Arutelu ja sadamate kutselise kalapüügiga seotud majandusnäitajate analüüsi käigus juhatus jõudis seisukohale, et Saaremaa kalanduspiirkonna üldistest kalasaakidest tulenevalt peab toetust saavate kalasadamate lossimiskogus aastas olema vähemalt 5 tonni.

Saaremaa kalanduspiirkonna ajalooliseks eripäraks on sadamate rohkus rannajoonel, mis tähendab, et püügile minnakse sellest sadamast, kus piirkonnas on parasjagu kala ehk sellest sõltub ka lossimiste arv ja kogus sadamas. Lossimiste kogus sõltub ka selles, mis kala on sadama lähistel rannikumeres saada. Nendes sadamates, millega piirnevas rannikumeres on ainult näiteks lesta või punast kala, ei saa kunagi selliseid lossimiskoguseid olema, mis on sadamates, kus püütakse näiteks ahvenat, räime, ümarmudilat, särge, tuulekala. Kui kalasadama pidaja soovib saada toetus EMKVF meetme sadamate arendamise tegevusuunast perioodil 2023 - 2027+, peab ta töötama selle nimel, et tema sadamas kutselise rannapüügiga seotud näitajad paranevad paari aasta jooksul. Strateegia sadamate nimistu ei ole lõplik ega lukus ja sinna on võimalik strateegia muudatusega uusi kalasadamaid lisada kui kutselise rannapüügi näitajad on paranenud.

Võttes aluseks kalasadamate kutselise rannapüügiga seotud näitajad ja meetme määruses toetuse kõlbulikele kalasadamatele esitatud nõudeid, juhatus otsustas lisada arengustrateegia sadamate esmasesse nimistusse piirkonna viis meetme määruse tingimustele vastavat kalasadamat, milleks on:

- 1. Nasva jõesadam*
- 2. Turja sadam*
- 3. Muratsi sadam*
- 4. Tori jõesadam*
- 5. Uisusadam*